

بېلابېل موضوعات

افغانستان او سعودي عربستان: د تاريخي اړيکو بيا کتنه او د همکارۍ نوی فرصت

محمد قاسم "عزام"

د افغانستان او سعودي عربستان اړیکې د ژورو تاریخي، مذهبي، سیاسي او اقتصادي بنسټونو پر اساس ولاړې دي، چې په تېرو څو لسیزو کې یې د دواړو هیوادونو په سیمه ییزه او نړۍواله کچه ځانګړی اهمیت درلودی. سعودي عربستان داسلامي نړۍ درهبرۍ یو مهم مقام لري، په داسې حال کې چې افغانستان د جغرافیوي موقعیت، تاریخي ارزښت او اسلامي هویت له مخې په سیمه کې د پام وړ رول لوبولی دی. له دې امله د دواړو هیوادونو ترمنځ، د اړیکو ښه کېدل نه یوازې د دواړو هیوادونو له پاره ګټور دي، بلکې داسلامي نړۍ په وحدت او د سیمې په ثبات کې هم مهم رول لوبولی سی.

د سعودي عربستان او افغانستان اړیکې له څو لسیزو راهیسې د مهمو تاریخي پېښو پر بنسټ رامنځته سوي دي. د شوروي یرغل پر مهال، سعودي عربستان د افغان مجاهدينو د ملاتړ په لومړۍ کرښه کې و. دې هیواد مالي او معنوي مرستو له لارې د شوروي ځواکونو پر ضد، د افغانانو مقاومت پیاوړی کړ. په دې دوره کې سعودي عربستان د افغان ملت له پاره یو مهم ملاتړی هیواد و او دې اړیکو د دواړو هیوادونو ترمنځ، د یووالي بنسټ کېښېناوه. داسلامي امارت د لومړي حکومت پر مهال (۱۹۹۶-۲۰۰۱)، سعودي عربستان دهغو درو هیوادونو څخه و چې د طالبانو حکومت یې په رسمیت وپېژانده. دا پېښه په دې معنۍ وه چې سعودي عربستان د افغانستان له سیاسي جوړښتونو سره د اړیکو په ساتلو کې ژمنتیا درلوده. سره له دې چې تر ۲۰۰۱م کال وروسته، د نړۍ والو سیاسي بدلونونو له امله اړیکې څه وخت له خنډونو سره مخ سوې، خو داسلامي امارت تر بیا واکمنېدو وروسته، په ۲۰۲۱م کال کې سعودي یووار بیا د افغانستان په سیاسي او اقتصادي پرمختګ کې د مثبت رول ادا کولو ته چمتووالی ښکاره کړ. د اسلامي امارت تر واکمنېدو وروسته، د افغانستان او سعودي عربستان ترمنځ اړیکو بیا نوی لوری خپل کړ. د امارت لوړ پوړو چارواکو، په ځانګړې توګه؛ د بهرنیو چارو وزیر مولوي امیر خان متقي او د کورنیو چارو وزیر خلیفه سراج الدین حقاني په وارو—وارو د سعودي عربستان له لوړ پوړو چارواکو سره لیدني کړي دي. په دې ملاقاتونو کې د دوه اړخیزو اړیکو د پیاوړتیا، د اقتصادي همکارۍ د زیاتېدو او د بشري مرستو داغېزمنتیا په اړه خبرې سوي دي. سعودي عربستان د اسلامي همکاريو سازمان (OIC) د مخکښ غړي په توګه په دې غونډو کې له افغانستان سره د نړۍ والو اړیکو ښه کولو له پاره هڅې کړي دي. د افغانستان او سعودي عربستان اړیکو د ښه کېدو له پاره ګڼ دلايل شتون لري چې د دواړو هیوادونو د اوږدمهاله ګډو ګټو ضمانت کوي:

۱- **مذهبي مشترکات**: افغانستان او سعودي عربستان داسلامي هویت له مخې ژورې اړیکې لري. سعودي داسلامي نړۍ درهبر په توګه د افغانستان داسلامي اصولو ملاتړ کول، د خپل دیني رسالت برخه ګڼي. ۲- **اقتصادي همکارۍ**: سعودي عربستان د افغانستان له پاره د پانګونې او اقتصادي ودې یو مهم شریک کېدای سي. د افغانستان د کانونو، زېربناوو او کرهیزو سرچینو په پراختیا کې د سعودي پانګونه دواړو هیوادونو ته ګټوره ده.

۳- **د بشري مرستو دوام**: سعودي عربستان په تېرو کلونو کې د افغان ولس له پاره د بشري مرستو په برخه کې مهم رول لوبولی دی. د خوراکي موادو، درملو او نورو حیاتي اړتیاوو په برخه کې د سعودي مرستې د اړیکو د دوام له پاره یوه غوره نمونه ده.

۴- **سیاسي ګټې**: سعودي عربستان هڅه کوي چې د سیمې د سیاسي ثبات د ټینګښت له پاره خپل رول ولوبوي. له همدې امله، له افغانستان سره ښې اړیکې د سعودي له پاره د یوې ستراتیژۍ برخه ده، ترڅو په سیمه کې د بې ثباتۍ د مخنیوي له پاره مثبت اغېز وکړي. ۵- **دنړۍ والو اړیکو ښه کول**: سعودي کولای سي، د افغانستان د نړۍ والي مشروعیت د ترلاسه کولو له پاره مهم رول ولوبوي. داسلامي همکاريو سازمان له لارې د سعودي ملاتړ د نړۍ والو اړیکو د ښه کولو له پاره حیاتي دی. د افغانستان او سعودي عربستان راتلونکې اړیکې د څو مهمو اړخونو پر اساس لا زیاتي پراخېدای سي. سعودي کولای سي، د افغانستان د بیا رغونې په برخه کې د اوږدمهاله پلانونو ملاتړ وکړي. د سعودي له خوا د لوژستیکي مرستو، بشري مرستو او اقتصادي پانګونې زیاتوال به، د افغان حکومت او ولس ترمنځ د اړیکو لا پیاوړتیا تضمین کړي. سر بېره پر دې سعودي عربستان د نړۍ والو اړیکو په پراختیا کې افغانستان ته د منځګړي رول لوبولای سي، په ځانګړې ډول؛ د نړۍ والي ټولنې له هغو هیوادونو سره چې لاهم د افغانستان په اړه مشخص دریځ نه لري. د افغانستان او سعودي عربستان اړیکې د مذهبي، تاریخي، اقتصادي او سیاسي اړخونو له مخې ځانګړی اهمیت لري. داسلامي امارت د مشرانو وروستي ملاقاتونه او د سعودي ژمنتیاوي د دې اړیکو د راتلونکې له پاره هیله بخښونکي دي. د دواړو هیوادونو د همکارۍ پراختیا نه یوازې د اقتصادي ودې او سیاسي ثبات لامل ګرځي، بلکې د سیمې له پاره د سولې او پرمختګ یوه نوې پاڼه پرانیزي. له همدې امله اړینه ده چې دواړه هیوادونه خپلې اړیکې د متقابل درناوي، ګډو ګټو او همکارۍ پر بنسټ لا نورې پیاوړې کړي.

۹- **د وخت ضایع کېدل**:

د بهرنیو سرچالونو د یو لړ زیانونو څخه دا هم دی چې د کتونکو قیمتې وختونه ضایع کوي، د ځوانۍ هغه قیمتي شېبې چې دوی باید د آخرت له پاره څه توښه په کښې برابره کړي او هغه قیمتي عمرونه چې دوی باید په کښې د ځان، کورنۍ او ټولنې د ګټې کارونه په کښې ترسره کړي، ټول د بې ارزښته سرچالو نومخته ضایع کوي، که د ډېرو ځوانانو د عمرونو اندازه ولگول سي، څرګنده به سي چې دې سرچالو نویې دژوند څومره قیمتي ساعتونه خورلي دي!

موږ هره ورځ (۸۶۴۰۰) شپږ اتيا زره او څلور سوه ثانيې وخت لرو، چې نه سو کولای دومره وخت سبا ته وساتو، خو هر سهار او ماښام دا خالي وخت دموړ څخه د دې بېهوده فلمونو په کتلو ضایع کېږي.

د تازه احصائیو له مخې، خلک پر ټولنیزو شبکو لکه: فېسبوک، ټویټر، واټس اپ، انسټاګرام، یوټیوب او نورو باندې په اوسط ډول هره ورځ شپږ ساعته وخت تېروي، سر بېره پر دې، دوی پر ټلوېزیون کتلو دوه ساعته وخت تېروي، یعنې هره ورځ ټولنیزې رسنۍ زموږ له خپل عمره اته ساعته غلا کوي، په دې اساس ویلای سو چې که دیو چا ټول عمر ۶۰ کاله وي او ده په شواروز کې ۸ ساعته په ټولنیزو رسنیو مصرف کړی وي، نو ده به له ټول عمره درېیمه برخه یعنې یوازې ۲۰ کاله په ټولنیزو رسنیو مصرف کړی وي او دا زموږ له پاره ډېره د خپګان او افسوس وړ خبره ده چې د خپل لنډ عمر درېیمه برخه په ټیلیفون او ورته شیانو ضایع کوو. ۱۰- پر روغتیا باندې د هندي سرچالونومنفي اغېز:

د دماغ ناروغي: یوه څېړنه چې د المان په پلازمېنه برلین کې د "ماکس پلانک انسټیټیوټ" څېړونکو له خوا ترسره سوه، څرګندوي چې د دماغ یوه کوچنۍ برخه "ستریاتوم" (striatum) دهغو نارینه وو چې د فاحشو فلمونو په تماشه روږد دي، کوچنۍ ده، په پرتهله دهغو نارینه وو چې دغه فلمونه نه گوري او دا برخه په دماغ کې مهمه ونډه لري، چې کوچنیوالی یې انسان غېي کوي او پراخوالی

پر اسلامي ټولنه: د هندي او ترکي سرچالونو منفي اغېز!

بې انسان ځیر کوي. همدارنګه څېړنې ښوولې چې د لڅو فلمونو کتل، د پریفرونتال کارټکس (Prefrontal Cortex) د دماغ یوې پېچلې او پرمختللي برخې چې د انسان د فکري او اجتماعي وړتیاو له پاره بنسټیزه ده او د مختلفو مهمو فعالیتونو له پاره مسئوله ده، د خرابېدو لامل ګرځي.

د دماغ دیوې برخې بندېدل:

د هالېنډ د ګرونینجن پوهنتون د طبي مرکز د اعصابو جراح "جیرت هولستیج" یوه علمي څېړنه کړې او په پایله کې دې نتیجې ته رسېدلې دی چې لڅ فلمونه لیدل کولای سي هغه دماغي برخه بنده کړي، چې د نورو شیانو په لیدلو وینه په زیاته اندازه دغه دماغي برخې ته جریان مومي، خو بالعکس د لڅو فلمونو د لیدلو پر مهال، وینه پر ځای د دې چې دغه دماغي برخې ته جریان وکړي، د جنسي تحریک پر لور جریان کوي.

د حافظې کمزوري:

د المان د "دویسبورګ ایسن" پوهنتون څېړونکو په ۲۰۱۲م کال کې یوه څېړنه ترسره کړه، ترڅود لڅو فلمونو د لیدنې پر لنډمهاله حافظه اغېزې وڅېړي، څېړنې وښووله چې لڅ فلمونه لیدل کولای سي، حافظه کمزورې کړي. څېړونکو وویل چې د لڅو فلمونو د لیدو له امله رامنځته سوی جنسي تحریک د لنډمهاله حافظې سره تداخل کوي، نو ځکه د هغو کسانو په پرتله، چې لڅ فلمونه نه گوري، د هغو کسانو حافظې کمزوري وي، چې لڅ فلمونه گوري.

ژور خپګان:

د روانې ناروغيو کارپوه "کیفن سکینز" له خوا په ۲۰۱۱م کال کې یوه څېړنه ترسره سوه، ترڅودلڅو فلمونو د لیدلو او د خپګان ترمنځ، اړیکه وڅېړي، دې څېړنې څرګنده کړه، هغه کسان چې لڅ فلمونه گوري، د خپګان احساسات یې ډېر زیات وي. کله چې د ۴۵۰ کسانو څخه وپوښتل سول، چې آیا د لڅو فلمونو او ژور خپګان ترمنځ اړیکه سته؟ له اکثریت نارینه ګډو نوالو چې په اوونۍ کې یې له

د ذلت ګوله!!

عبدالرقيب "رقيب"	اوله برخه
	
اساس د حکومت له ادرسه د شاګرداو مامور ګوله د سوال ګوله نه ده او د ذلت سبب هم نه ده، بلکې دا یې خپل حق دی، باید په هسکو سترگو یې ترلاسه کړي.	
خو که له دوی وپوښتل سي چې ستاسو منطق پر تاسو راغبرګ نه سو؟! څوک چې له وړکتوبه د حکومت تخرګ ته ناست وي، آیا په ځوانۍ کې به د حکومت له ادرسه مخ وړاوي؟! د کوم ځوان ګوله چې د حکومتونو له جبهه وي، آیا هغوی به د حکومتونو په وړاندې د حق ویلو جرئت ولري، آیا د حکومت هر ناروا امر ته به لیبیک ونه وايي (پرته له هغه صورته چې ګوله ور باندې بنده سي)؟! همدا فیصله ستاسو فیصله وه چې ویل مو «هر که نان دهد، فرمان دهد» او که ستاسو په باور د حکومت امر په هر صورت واجب دی، که رواوي او که ناروا او ستاسو په باور حکومت حق ویونکي ته هم اړتیا نه لري، یوازې کلیوال ته باید حق وویل سي.	
اېوز یسیون مو هم د دې تسلسل څخه وتلی نه دی؟	
که له دوی وپوښتل سي چې ستاسو په باور، حکومت ولې مکلف دی چې مامورینو او د ماموریت له پاره روزل کېدونکو ته ګوله ورکړي؟ طبعاً جواب به دا وي چې مامورین د حکومت مراندې دي، له مامورینو پرته حکومت نیمګړی وي او حکومت بیا د ټولنې اړتیا ده، نو ځکه مامورین حق لري چې له حکومته معاش واخلي.	
بیا هم د دوی منطق پر دوی ور غبرګ سول (البته پر هغوی چې ځانونه مسلمان ګڼي) داسې چې ملا امام او د مدرسې شاګرد خلکو ته دین رسوي، له دوی پرته د دین رسول به نیمګړي وي، نو حق لري چې له خلکو د ژوند امکانات	

حسان مجاهد پنځمه او وروستی برخه	پر اسلامي ټولنه: د هندي او ترکي سرچالونو منفي اغېز!
درو تر پنځو ځله لڅ فلمونه کتل، د دوی د خپګان کچه ۱۸ وه او هغه ډله چې هره ورځ یې لڅ فلمونه کتل، د خپګان کچه یې تر ۲۱ پورې لوړه سوې وه چې دا د شدید خپګان کچه ده او د عامو خلکو له خپګان سره ډېر توپیر لري.	
د هندي سرچالونو د کتلو حکم :	
زموږ د شریعت دا یو مهم اصل دی چې "اسباب الحرام حرام" یعنې د حرامو شیانو اسباب حرام دي او په دې کې هیڅ شک نسته چې هندي سرچالونه او فاحش فلمونه د حرامو اسباب دي، لکه: په عقیده کې شک، په اخلاقو، عاداتو او کلتور کې د کفارو تقلید، پردیو ښځو ته کتل، خپلمنځي اختلافات او بدبینۍ، فاحشي کړنې، ناروا مینه او مجازي مینتوب، د نشه یي توکو روږد توب، جرمونه او فساد، روغتيايي زیانونه، مالي اصراف، بې ارزښته کارونه، د وخت ضایع کېدل او داسې نور. کله چې دا کارونه تر لمر روښانه حرام دي، نو په دې اساس ویلای سو چې د دې اسباب (هندي سرچالونه او فاحش فلمونه) هم حرام دي.	
مسلمانو کورنیو او واکمنانو ته پیغام :	
اې د کورنیو مسئولینو! تاسو د خپلو اولادونو په اړه مسئولیت لرئ او د هرې خطا پوښتنه به یې له تاسو کېږي، نو بڼاء خپلو اولادونو ته د فساد وسائل مه برابرئ، اصلاح یې کړئ، څارنه یې وکړئ او د فتنو له هر ډول اسبابو یې وژغورئ!	
اې د وخت واکمنانو! په دې پوه سئ چې ځوان نسل ستاسو په غاړه کې هغه امانت دی چې په هکله به یې له تاسو د قیامت په ورځ پوښتنه کېږي، تاسو د هرې کوچنۍ او لویې پېښې په اړه مسئول یاست، نو په کار ده چې تاسو د خپل رعیت په وړاندې د فتنو دروازې وټړئ او د نن زمانې طوفاني فساد په وړاندې جدي اقدام وکړئ، د بهرنیو سرچالونو او وارداتي فلمونو مخه ونیسئ، رسنۍ محدودې کړئ، د فاحشو فلمونو په بدل کې ځوان نسل ته داسلامي فلمونو، تمثیلونو او خپرونو زمینه برابره کړئ!	

خوښونه: شهيد شيخ رحيم الله "حقاني"

الله جل جلاله د سورة المؤمنين په ۶۲نمبر آيت کي فرمايي :

موږ پر يو نفس باندي د هغه د وس سره بوج اچوو.

يا لکه رسول الله صلى الله عليه وسلم له حالتونو سره سم دعوت ورکاوه، کله چي طائف څخه واپس راغی، نو د مطعم بن عدي په امان کي مکې ته ننوت، دې روايت ته گورئ !

جبیر بن مطعم رضي الله عنه فرمايي : نبي کریم صلى الله عليه وسلم د بدر د قیدیانو په هکله وفرمايل : که مطعم بن عدي ژوندی وای اوماته يې د دې ناپاک (عقیده) بندیانو په اړه د خلاصون سفارش کړی وای، نو د هغه په خاطر به ما ټول پرې ايښي وای.

د عون المعبود مصنف ليکلي : نبي کریم صلى الله عليه وسلم دا خبره ځکه وفرمايله چي د مطعم يو احسان ورباندي و، هغه دا چي رسول الله صلى الله عليه وسلم چي کله له طائف څخه راستون سو، نو د مطعم په امان کي مکې ته داخل سو او هغه له نبي کریم صلى الله عليه وسلم څخه مشرکان ليري کړل، نو ځکه يې خوښه وگڼله چي که مطعم ژوندی وای، نو د هغه احسان بدله به مي داسي ورکړې وای، دا ياد مطعم د دې حديث د راوي جبیر

حنيفه زاهد د پښتو معاصري شاعرۍ يوه پېژندل سوې څېره ده. د هغې شعرونه عموماً ژور فلسفي، عرفاني، روحاني او حماسي مفاهم لري. دا ډول شعرونه نه يوازې د ادبي ښکلا له پلوه مهم دي، بلکي د انسان فکر ته ژوروالی هم وربخښي. د پښتو ژبې په ادبي نړۍ کي د ښځينه شاعرانو له جملې حنيفي زاهد ترور خورا مهمه ونډه لري او حنيفه زاهد د دې لړۍ مهمه غړې ده. په تېر شل کلن انقلاب کي زاهدې ترور هغسي حماسي نظمونو او اشعار وليکل چي ډېری نارينه شاعران د هغه ډول شعرونو له ليکلو عاجز و، د هغې شعرونه د خالق د قدرت، ښکلا، انساني احساساتو او حماسي، د انعکاس ښه مثالونه دي.

موږ يې يو حمديه غزل د تشرېح له پاره انتخاب کړې، هيله ده چي ادبي تنده مو پرې ماته سي.

لومړی بیت :

که سيوري دي که ستوري غوړېدلي
پر هر لوري

انځور دی ستا د سترگو چي هم سپيني دي هم توري

په دې بيت کي شاعري د کائناتو هر اړخ ته اشاره کړې چي هر څه د خالق د ښکلا انعکاس دی. سيوري او ستوري دواړه د متضادو مفاهمو استازيتوب کوي (روښنايي او تياره)، خو دواړه د الله تعالی د قدرت نښي دي. د "سپينو او تورو ترکيب، چي مراد بيا ترې شپه او ورځ

د شیطاني لشکر

د خوار جو نوي څېره (داغش)

پلار دی .

ابوبکر صديق رضي الله عنه مکې ته د يو مشرک په امان کي داخل سوی دی :

ژباړه : کله چي مسلمانانو ته تکليف زيات سو، نو ابوبکر هم د هجرت په نيت د حبشې پر لور روان سو، کله چي برک الغماد ته نژدې سو، هلته يې د قاره قبيلې له مشر مالک بن الدغنه سره لیده— کاته وسول، هغه ترې پوښتنه وکړه : ابوبکر ! چيري دي اراده ده؟ ابوبکر رضي الله عنه جواب ورکړ : زما قوم زه وباسلم، اوس مي دا اراده ده چي د الله جل جلاله په مځکه کي چکر ووهم او د خپل رب عبادت وکړم.

مالک بن الدغنه وويل : ستا په څېر انسان خو نه له خپل وطنه وځي او نه يې څوک باسي، ځکه چي ته د محتاجو خلکو له پاره گټي، صله رحمي کوې، داړمنو خلکو بوج په خپله غاړه اخلي، د مېلمه اکرام کوې او په پېښو کي د حقي خبري ملاتړ کوې، زه تا ته امان درکوم، ته واپس سه او په خپل ښار کي د خپل رب عبادت کوه !

له پورته دلايلو څخه دا خبره ډېره ښه څرگنده سوه، چي د يو کفري نظام په سيوري کي پاته کېدل او له

کېدلاى سي، د ښکلا او جلال يو ځانگړى امتزاج ښکاره کوي.

دوهم بيت :

که غرونه دي که گاري که رودونه
که هوارې

هر يو د پيغمبر دی معجزې يې نوري نوري

دا بيت د طبيعت د هر عنصر د الهي معجزو نښه گڼي. غرونه، سيندونه او دښتي د خدای د قدرت بېلابېلي نښي دي، لکه څنگه چي هر پيغمبر ځانگړي معجزې درلودې، همدا راز طبيعت هم د خدای د قدر تونو معجزې دي.

درېيم بيت :

که ځان دی که جهان دی په کښي
کښلی ستاسي شان دی
څوک وايي آيتونه څوک په سترگو ورته گوري

په دې بيت کي شاعره وايي، که انسان دی يا ټوله نړۍ، هر څه د خالق د عظمت څرگندونه کوي. ځيني خلک يې د قرآن د آيتونو له لاري پېژني او ځيني يې د طبيعت له ښکلاو نښو الهي قدرت درک کولاى سي.

څلورم بيت :

ستالويي اړادې د کائناتو زولنې دي
راگير دي په تقدير دي زورور دي
که کمزوري
دلته شاعره وايي، د خالق اراده د ټول کائنات د نظم زولنه ده. ټول مخلوقات، که قوي وي يا کمزوري، د خدای د تقدير تابع دي او له هغه خلاصون نسته.

هغه خايه بل کفري نظام له منځه

وړل، هيڅ کوم شرعي قباحت نه لري، يا د کفري نظام تر سيوري لاندي پاته سي، خو د دې نظام په کفر باندي خلک پوه کړئ، نو دا هم روادى او همدا د رسول الله صلى الله عليه وسلم له سيرت څخه ثابتېږي، که اعتراض کوونکی پر مبلغ باندي همدا اعتراض کوي، نو نبي کریم صلى الله عليه وسلم چي په مکه کي ديارلس کاله تېر کړي دي، د هغه په اړه به څه ووايي؟

دا خو مهمه نه ده، چي هر وخت توره پورته کول لازمي دي، د چا چي په وس وو، هغوی توره راپورته کړې ده او د چا چي په وس نه ده پوره، نو هغوی د خلکو ذهن سازي کوي، يو وخت به هغوی هم توره راواخلي، خو دا اعتراض له يو مخي سم نه دی، چي ته دې نظام ته کفري نظام وايې، نو بيا له دې خايه ولاړ سه !

دلته ژوند ولي تېروې !؟

دا جاهلانه او احمق رنگه اعتراض دی، ځکه چي کله زه په جنگ قادر نه يم نو لږ تر لږه په ژبې سره د دې نظام کفري کېدل، خو خلکو ته بيانولاى سم، که دا سيمه زه پرېږدم، نو د دې نظام کفر به څوک

حنيفه زاهد

پنځم بيت :

عالم يې، هم خبر يې، په ښکاره هم په ضمير يې
منونکی که منکر دی رحمتونه دي پرې اوري

په دې بيت کي د خالق علميت او خبردارى بيان سوی. خدای پاک د ټولو ظاهري او باطني حالتونو څخه خبر دی. که يو څوک ايمان لري او يا نه، د خدای رحمت پر ټولو خپور دی، ځکه هغه رحمن او رحيم ذات دی.

شپږم بيت :

چي لوړ تر کهکشان سي تخيل مي
لا حيران سي
ټول ځان مي يوه ذره سي د ذرو په منځ کي ښوري

په دې بيت کي شاعره وايي، د خالق د عظمت په اړه فکر کول، دومره ستونزمن دي چي کله تخيل تر کهکشانونو لوړ سي، بيا هم حيران پاته سي. انسان دومره کوچنی دی چي د ذرو په منځ کي يوه ذره گڼل کېږي، له لومړۍ درې دنيا او باقي ذرو د مځکي موجودات مراد دي.

اووم بيت :

چي ستا څخه منکر سي دوو جهانو کي په وير سي
وجدان يې مرور سي ورته وايي
سپکي سپوري
دا بيت خبردارى ورکوي چي څوک د خالق څخه منکر سي، هغه به په دې دنيا او آخرت کي په سختو کړاوونو کي اخته سي. وجدان به يې

په ډاگه کوي؟ نو دلته به معترض غلی سي.

راځو بلي مهمې خبري ته :

په کفري هيوادونو کي د قيام او هستوگني شرعي حکم :

دا په اصل کي د يو خارجي اعتراض جواب دی، اعتراض دادی : کوم مسلمانان چي له کفري هيوادونو څخه هجرت نه کوي، هغه فاسق دی. نو د دې جواب دا دی :

په اوس وخت کي د مسلمانانو لوی شمېر په کفري هيوادونو کي آباد دي، يوازي په هندوستان کي د مسلمانانو شمېر د صحيحې احصائيې سره سم له درې سوه ميليونو څخه کم نه دی، چي دا په اوس وخت کي په يو هيواد کي د مسلمانانو لوی تعداد دی.

په چين کي : ۱۵۰ ميليونه
په متحده روس کي : ۲۰ ميليونه
په اروپا کي : ۵، ۱۰ ميليونه (لس ميليونه او اته سوه زره)

او په امريکا کي اته ميليونه مسلمانان اوسېږي، همدا راز په افريقايي هيوادونو لکه : تنزانيا، يوگاندا، کينيا او جنوبي افريقا او آسيايي هيوادونو لکه : سنگاپور، سريلانکا، نيبال او نورو هيوادونو کي مسلمانان په لوی شمېر سره آباد دي.

صابر جان "محصل"

ناآرام او خپل وجدان به ملامتيا پر وايي.

اتم بيت :

جمال دی که جلال دی يو په تا کي يې کمال دی
و موږ ته دي ښوولي دي زموړ تر پوهي پوري

په دې بيت کي د خالق دواړه صفات، جمال (ښکلا) او جلال (عظمت) ستايل سوي. دا صفتونه دومره لوړ دي چي انسان يې يوازي تر خپلي پوهي پوري درک کولاى سي.

نهم بيت :

چي ستا سره ښايېږي زموروس نه ور رسېږي

"زاهد" هسي گډوډ سره پييلي دي څو توري

په وروستي بيت يا مقطع کي شاعره اعتراف کوي چي د خالق د ستايلو وس نه لري او د هغه د کمال بيانولو توان نه لري. خپلي شاعرۍ ته گوري او وايي چي دا يوازي گډوډ توري دي چي د هغه د عظمت بيانولو وړتيا نه لري.

دا غزل د حنيفه زاهد د ژور فکر، روحاني احساساتو او معنوي ښکلا ښکاره بېلگه ده. په دې غزل کي شاعري د خالق لامحدود قدرت، ښکلا او جلال ته اشاره کړې او د طبيعت هر اړخ يې د خالق د عظمت نښه بللې ده. دا غزل نه يوازي ادبي ښکلا لري، بلکي ژور عرفاني او فلسفي مفاهم هم له ځانه سره لري.

شېر لو آکې

د طلوع درېښي ولاړه گڼي

د غزې د فتحې په وياړ !!

انجنير محمد اسلم اسلم

غـزه آزاده سـوه خوښـي پـه کـار ده
ملـگـرو سـمه خوشـحـالي پـه کـار ده

د غلامۍ ژوند د کافروي بایـد

تـر څو چـي ټولـه نړۍ فـتـحـه نـه وـي
تـر هـغو پـاک رـب تـه زـارې پـه کـار ده

د غلامۍ ژوند د کافروي بایـد

تـش پـه نـامـه مـسـلم چـارواکو لـره
نـن ښـه پـر بـمانـه پـښـېـمـاني پـه کـار ده

د غلامۍ ژوند د کافروي بایـد

بـاطـل بـه تـل سـر پـه گـونـډو وـي اـشنا
مـبارزـه لـږه صـحـي پـه کـار ده

د حماسې وخت کـي "اسلمه!" گـوره

نـارـه يـي تـکـبـيـر او شـاعـري پـه کـار ده

غزل

نور احمد "قرآن مل"
ستاله عـرش معلـی دـي رـحـمـتـونـه
را اوړ پـري هـر صـبـادـي رـحـمـتـونـه

د تـه څـم دـي مـنـارونـه لـوړ سـرو نـه

سـتـا پـه ذکـر پـه نـدـا دـي رـحـمـتـونـه

د مینو شېـسـتـان دـي بوخت پـه ذکـر

درنـهـا هـره ځـلـا دـي رـحـمـتـونـه

سوال دي نه سي ابتدا وانتهـا ته

ابتـدا بـي اـبـتـدا دـي رـحـمـتـونـه

د بدر نگو متضاد صفت ته خاندي

د گلرڅو په ښـکـلا دـي رـحـمـتـونـه

تور لونگ دي د خوشبو پر لمن راج کړي

سپين نرگس دي په ژړا دـي رـحـمـتـونـه

برندي سترگي د ساحل پر موجو ښځي

په څپـو د هـر دريـا دـي رـحـمـتـونـه

وچه مځکه کائنات او سيارې دي

"قرآن مل" ته په صدا دـي رـحـمـتـونـه

غزل

احمد خان "ارمان"

قـلـم قـلـم مـي سـوز رگۍ لـه درده
لېوونۍ کېږم لېوونۍ لـه درده

وطنه زما خندا خوښي مه گڼه

وطنـه زه سـومـه مـسـکۍ لـه درده

ستا خوړېدلی حال چي وگورمه

پـر مـلا نـری سـمه نـری لـه درده

خدای خبر تا باندي به څه تېرېږي

خـبر دـي نـه سـو هـيڅ سـړی لـه درده

که زما بې وسه په وس وای هیواده!

آگـا بـه نـه وای سـتـا مـری لـه درده

ستا بچي وژني په یوه او بل نوم

اوړم په غـرو کـي دـي زگـېـرو ی لـه درده

خدایه! نور خلاص کړي زما ملت له غمو

مـلـت مـي زر ځایـه سـوړی لـه درده

زه "احمد" تل ورته دعاوي کوم

زه یـا دـوم یـي هـر گـړی لـه درده

ټولنيزي رسنۍ

ف **احمد ظاهر "رشال":**

د سپاه دانې د خورلو په اړه رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمایلي دي:
تاسو د دې توري دانې څخه کار واخلئ، ځکه ې په دې کي د هر مرض له پاره شفاء ده، پرته له مرگه.
يادونه: په آونگ کي يې ميده کړئ او د سهار له خوا يوه د چايو کاجوغه له شېر گرمه اوبو سره خورئ او همدارنگه يې و خوړو ته هم وړاچوئ.

ف **Shah:**

د بياشروع کېدو څخه مه بېرېره، دا ځل يې ته د صفر څخه نه، بلکي د تجربې څخه شروع کوې!"

ف **محمد ايوب "محمدي":**

د رب نيول ډېر سخت دي، کله چي د رب العالمين جل جلاله قهر نازل سي، بيا نه وسايل کار کوي، نه انساني ځواک او نه هم مادي قوتونه!

ف **Fazal Haq Hadi:**

خوبونه، خواهشات او ملگري چي هر څومره کم وي، هغومره به راحت ئې!
ف **Jan Mohammad Salih:**

زده کړه د ژوند اساسي برخه ده!

ف **عبدالواسع "سمسور":**

تل دا خبره په ذهن کي لره، چي الله تعالی بې هدفه او زما په تاوان درد نه را باندې راولي.

ف **Ahmad Shah Noori:**

هغه لاسونه هيڅکله مه هېروه چا چې ته يو لوړ مقام ته رسولی ئې!

ف **Nisar Samad Wasifi:**

دا اخلاقو سترتيا؛

اخلاق ساختمانی مواد دي چي په ټولنه کي داړيکو پلونه جوړوي!

ف **Farhad Dawari:**

ښه ولوبېره؛ چي خلک دي په لوړ قيمت رانيسي!

ف **Amin Stanikzai:**

د مارکېټ پېژندنه داده، چي روژه را روانه ده، په روژه کي کاروونکي توکي او محصولات سر له اوسه چمتو کړي او د اړائې له پاره يې تيار له نورو ځايونو راوړې.

لکه: خرما، شات، ماچې، مکروني، اچار، ملايي، شيدې او داسي نور.
انحصار، احتکار او د نرخ د لوړېدو له پاره د توکو ساتل منع دي.

ف **aqib Ahmad Noori:**

ارواپوهنه وايي: فکري ثبات مو وجود صحتمند او روغ ساتي او برعکس بخلالت موجود ته دونه ضرر رسوي، لکه د سلطان ناروغي. (ارواپوهنه)

ف **Samiullah Sahil:**

دا جمله مه هېروئ!

«هر څه په خپل وخت کي د هغه چاله پاره رامنځته کېږي چي د صبر هنر زده کړه ولري.»
نوارام اوسه! وگوره، واوره، تېر سه، جدي يې مه نيسه او په ياد ولره چي کله – کله صبر کول، خپله يو ډول هڅه ده!

سر په ټول هيواد کي خپلي ځانگي پراخي کړي.

(۱) مخ پاته: ددروکور نيوتړ مخ:...

بل ته د ورورگلوۍ لاسونه ورکړئ او زياته يې کړه، د افغانستان اسلامي امارت په راتگ سره گڼي لويي او کوچنۍ دښمنۍ ختمي سوي او په دوستۍ بدلي سوي، چي د علماء کرامو او مخور سپين ږيرو په همکارۍ به دغه لړۍ روانه وي.

(۱) مخ پاته: زړونو څارويو ته د...

د مالدارانو ملاتړ کول، د مالدارۍ سکتور ته پراختيا ورکول او د څارويو په محصولاتو کي د پام وړ زياتوالی راوستل دي.

د يادوني وړ ده چي يوه اوونۍ وړاندي هم د کندهار ولايت په پنجوايي او ارغسان ولسواليو کي ۱۳ زره کوچنيو څارويو ته واکسين تطبيق سوی و.

سوونه گرامه نشه يي توکي نيول سوي دي

د بل خبر له مخي د کندهار امنیې قوماندانۍ ویاند مولوي اسد الله جمشید ویلي، د شپږمې امنیتي حوزې ځواکونو یو تن د یو بوتل الکولي مشروباتو او یوه اندازه نشه یي توکو سره لاس په لاس نیولی دی.
د جمشید په قول، له یاد کس سره یي یو بوتل الکولي مشروبات (شراب)، ۲۰ گرامه ښښه او ۱۵ گرامه هېروئین نیولي دي.

نیول سوی تن تر یو لږ څېر نور وروسته د امنیې قوماندانۍ د نشه یي توکو په وړاندي د مبارزې مدیریت ته وسپارل سو.

غیبت

ژباړه: سميع الله درانی

متاسفانه دغه عمل اوس عوام او خواص کوي.
هر مجلس پر غيبت گرم وي. هر درې نفره، چي سره کښېني، غيبت را واخلي.
ښځينه ذات خو گسه په غيبت کولو کي مشهوره دئ.

که غواړۍ، چي له غيبت څخه ځانونه خلاص کړئ، نو تجسس او پلټنه مه کوئ، چي پلټنه پرې ښودل سي، بيا د غيبت موقع نه پيدا کيږي. او ښه شخصيت والا خلک غيبت نه کوي، ځکه د حضرت علي رض په وينا غيبت د کمزوري سړي آخري زور دئ.

د پراختيايي بودجې څخه ورکول کېږي.

(۱) مخ پاته: په تخته پل ولسوالۍ...

مياشت کي بشپړي او گټي اخيستني ته به وسپارل سي.
پر ياده پروژه باندې ۸۰۰ زره افغانۍ لگښت راځي، چي د کرهني، اوبو لگولو او مالدارۍ رياست د انکشافي بودجې څخه ورکول کېږي.

(۱) مخ پاته: دمراجينو داسانتيا...

د احصائيې او معلوماتو ملي ادارې مراجعينو ته د لازياتو اسانتياوو د رامنځته کولو په موخه له ميوند بانک سره هوکړه ليک لاسليک کړۍ، چي له مخي به يې ميوند بانک مسئوليت لري، چي هيوادوالو ته د اسانتياوو او د برېښنايي تذکرو، زېږون کارت او د دې ادارې د نورو خدمتونو د عوايدو د راټولولو په موخه، په بشپړي همېرغۍ.

اعلانونه او خبرتياوي

قرار داد کوي

د سپين بولدک ښاروالي غواړي چي د ښاروالۍ مربوط، د لاس پلور د اجارې قرار داد د يو کال له پاره په اجاره ورکړي. ټول هغه داوطلبان چي د دې اجارې قرار داد د سرته رسولو وړتيا ولري او پر شرايطو برابر وي، کولای سي چي خپل غوښتنليکونه د ۱۴۰۳ ل کال د مرغومي مياشتي د پنځلسمي نېټې څخه بيا د ۱۴۰۳ ل کال د سلواغې مياشتي تر اتمي نېټې د دوشنبې تر ورځي پوري، سپين بولدک ښاروالۍ ته وسپاري او داوطلبي د ۱۴۰۳ ل کال د سلواغې مياشتي پر نهمه نېټه، د سه شنبې په ورځ، د سهار پر لس بجې د تعين سوي هيئت په حضور کي، د سپين بولدک ولسوالۍ ښاروالۍ رياست، د تدارکاتو په مدیریت کي صورت نيسي.

په اجاره يي ورکوي

د سپين بولدک ښاروالي غواړي چي د بولدک ولسوالۍ اشتهاري اعلانونو بورډونه د يو کال له پاره په اجاره ورکړي. ټول هغه داوطلبان چي د دې اجارې قرار داد د سرته رسولو وړتيا ولري او پر شرايطو برابر وي، کولای سي چي خپل غوښتنليکونه د ۱۴۰۳ ل کال د مرغومي مياشتي د پنځلسمي نېټې څخه بيا د ۱۴۰۳ ل کال د سلواغې مياشتي تر اتمي نېټې د دوشنبې تر ورځي پوري، سپين بولدک ولسوالۍ ښاروالۍ ته وسپاري او داوطلبي د ۱۴۰۳ ل کال د سلواغې مياشتي پر نهمه نېټه، د سه شنبې په ورځ، د سهار پر لس بجې د تعين سوي هيئت په حضور کي، د سپين بولدک ولسوالۍ ښاروالۍ رياست، د تدارکاتو په مدیریت کي صورت نيسي.

په قرار داد يي ورکوي

د ارغنداب ښاروالي غواړي چي خپل ملکيت د سرکاري باغ د حيواناتو گنج او د بابا صاحب رحمة الله عليه زيارت پارکينگ د داوطلبۍ په ذريعه د يو کال له پاره په قرار داد ورکړي. هر څوک چي بې غوښتونکي وي، خپل غوښتنليکونه دي د روان ۱۴۰۳ ل کال د سلواغې مياشتي د اولي نېټې څخه بيا د همدې مياشتي تر يو ويشتمي نېټې پوري، د ارغنداب ښاروالۍ ته وسپاري، شرطپاڼه کتلای سي، تضمين نغداً اخيستل کېږي او د داوطلبۍ مجلس د ۱۴۰۳ ل کال د سلواغې مياشتي پر دوه ويشتمه نېټه، د دوشنبې په ورځ، د سهار پر لس بجې په ارغنداب ښاروالۍ کي تر سره کېږي.

اعتبار نه لري

سر بن ديزاين او ساختماني شرکت د (D-04-287) شمېرې جواز درلودونکی چي رئيس يې محمد سورگل د محمد غوث زوی او مرستيال يې محمد ناصر د محمد غوث زوی دی، ورک سوی، د اعلان تر نشر وروسته د اعتبار وړ نه دی.

دور کي اعلان

څه وخت وړاندي د عينو مېني د ملکيت يو سند چي د حاجي عبيدالله عثماني د عبدالله خان بارکزي د زوی په نامه دی، د ملکيت نمبرونه يې (241-235)، موقعيت يې (E1-49/E1-48) او د فايل نمبرونه يې (1041-1/2-1041) دي، ورک سوي دي. هر چا که پيدا کړی وي، د افکو کمپنۍ د فروشاتو دفتر ته دې ور وړي او يا دي د ټيليفون په دې شمېرو تماس ونيسي:

0700305088 -0708600151

(۱) مخ پاته: دافغانستان اوچين...

امارت د ملاتړ دريځ ته دوام ورکړي.
سياسي معين ډاډ ورکړ، چي اسلامي امارت د اقتصاد محوره سياست له مخي له نړۍ په ځانگړې توگه، سيمه ييزو هيوادونو سره ښې اړيکې غواړي او د چين په گډون به د افغانستان له خاورې بل هيواد ته گواښ پېښ نه سي.
په ورته وخت کي د افغانستان له پاره د چين سفير ژاوشينگ په ياده غونډه کي ويلي، چين او افغانستان د تاريخ په اوږدو کي بې له دې چي د وخت شرايط په نظر کي ونيسي، ښې اړيکي پاللې او چين به له افغانستان سره د دوستۍ سياست ته دوام ورکړي.

هغه ډاډ ورکړ، چين په افغانستان کي د ثبات ملاتړ کوي، د دې هيواد ارضي تماميت او استقلال ته په درنه سترگه گوري، په کورنيو چارو کي لاسوهنه نه